

SEMINARAS LENKIJOS MOKSLŲ AKADEMIJOS LIUDVIKO IR ALEKSANDRO BIRKENMAJERIŲ MOKSLO ISTORIJOJ INSTITUTE VARŠUVOJE

Birutė Railienė

*Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių biblioteka,
Žygimantų g. 1, LT-01102 Vilnius, Lietuva
El. paštas: railiene@mab.lt*

2011 m. birželio 30 d. Lenkijos mokslų akademijos Liudviko ir Aleksandro Birkenmajerių mokslo istorijos institute Varšuvoje vyko seminaras, skirtas brolių Jono ir Andriaus Sniadeckių veiklai bei metalo vesčio (rutenio) atradimui imperatoriškajame Vilniaus universitete 1808 m. aptarti. Pagrindinis pranešėjas doc. Romanas Edmundas Sioda išsamiai pristatė XIX a. pradžios Vilniaus universiteto chemijos dėstymo bazę, kalbėjo apie mokslo organizatorių bei pedagogą Joną Sniadeckį ir dėstytoją, mediką bei filosofą Andrių Sniadeckį. Pranešime daugiausia dėmesio buvo skirta naujo metalo, pavadinto vesčiu, atradimui, kurio taip ir nepatvirtino Paryžiaus bei Rusijos mokslų akademijos.

Nuotraukoje Dr. Birutė Railienė su doc. Romanu Edmundu Sioda
ir seminaro vadove prof. Kalina Hanna Bartnicka

Už savo atradimą Andrius Sniadeckis nekovojo, pakartotinių paraiškų niekur nebesiuntė. Praėjus 37 metams, po ilgai trukusių eksperimentų, A. Sniadeckio aprašytą *vestį*, kaip naują elementą *rutenį* platinos rūdoje atrado mokslininkas iš Dorpato (dabar Tartu) K. Klausas. Pranešėjas svarstė, kokios priežastys trukdė A. Sniadeckiui siekti pripažinimo. Nors tuomet Vilniaus universitetas Rusijos ir Prancūzijos akademikų buvo laikomas atokiu provincijos universitetu, tačiau mokslinės veiklos tradicijomis vilniečiai nenusileido garsioms Europos aukštosioms mokykloms. Pranešėjas atkreipė dėmesį, kad straipsnių minėtąja tema lenkų mokslininkai yra parašę daug, tačiau trūksta juos apibendrinančios informacijos.

Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių bibliotekos Informacijos skyriaus vedėja dr. Birutė Railienė seminaro dalyviams parodė skaidres, kuriose buvo užfiksuoti statiniai bei interjero detalės, skirtos A. Sniadeckio atminimui Vilniuje. Virtualiąją ekskursiją pradėjusi nuo namų Didžiojoje g. 1, kuriuose A. Sniadeckis gyveno ir po sunkios ligos mirė, seminaro dalyviams parodė Vilniaus universiteto ansamblio vaizdus, buvusio Medicinos fakulteto pastatą Pilies g. 22, kuriame A. Sniadeckis skaitė chemijos paskaitas būsimiesiems medikams. Netoliese esančioje Švietimo ir mokslo ministerijoje A. Sniadeckio pageidavimu buvo įrengta moderni chemijos auditorija bei laboratorija, o pats pastatas tada buvo vadintas „Chemijos namais“. Paskutiniai vaizdai – Aušros vartų, pro kuriuos A. Sniadeckis važiuodavo iš Vilniaus į savo ūkį Rovnopolyje, o 1838 m. buvo išlydėtas į paskutinąją kelionę.